

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

(Αριθμός προσφυγής 11946/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

19 Απριλίου 2018

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις περιστάσεις που παρατίθενται στο Άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Ενδέχεται να υπόκειται σε συντακτική αναθεώρηση.

Στην υπόθεση Δημητράς κατά Ελλάδα

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) συνεδρίασε σε Τμήμα με την εξής σύνθεση:

Kristina Pardalos, Πρόεδρος
Λίνος – Αλέξανδρος Σισιλιάνος
Aleš Pejchal
Krzysztof Wojtyczek
Armen Harutyunyan
Tim Eicke
Jovan Plevski, δικαστές
και Abel Campos, Γραμματέας του Τμήματος
Κατόπιν μυστικής διάσκεψης την 27^η Μαρτίου 2018

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση που θεσπίστηκε την παραπάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη με προσφυγή (υπ' αρ. 11946/11) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας που κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών (εφεξής καλούμενη ως 'η Σύμβαση') από Έλληνα υπήκοο, τον κύριο Παναγιώτη Δημητρά (εφεξής καλούμενο ως 'ο προσφεύγων') την 8^η Φεβρουαρίου 2011.
2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι, μη κυβερνητική οργάνωση με έδρα στα Γλυκά Νερά της Αθήνας. Η Ελληνική Κυβέρνηση (εφεξής καλούμενη ως η 'Κυβέρνηση') εκπροσωπήθηκε από τον αντιπρόσωπο του Πληρεξουσίου της, την κυρία Αικατερίνη Μαγριπή, δικαστικό πληρεξούσιο Α' τάξεως στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων διατύπωσε την αιτίαση σύμφωνα με το άρθρο 6 ότι είχε παραβιαστεί το δικαίωμά του πρόσβασης σε δικαστήριο και το δικαίωμα εκδίκασης της υπόθεσής του σε εύλογο χρόνο. Επίσης διατύπωσε την αιτίαση

ότι δεν είχε στην διάθεσή του αποτελεσματική προσφυγή για την αιτιάσή του σε σχέση με τον όρο της εύλογης διάρκειας.

4. Την 5^η Ιουλίου 2016 οι παραπάνω αιτιάσεις διαβιβάστηκαν στην Κυβέρνηση και το υπόλοιπο της προσφυγής κηρύχθηκε απαράδεκτο δυνάμει του Κανόνα 54 § 3 των Κανόνων του Δικαστηρίου.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1953 και ζει στα Γλυκά Νερά. Είναι Εκπρόσωπος της μη κυβερνητικής οργάνωσης ‘Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι.’

6. Την 26^η Ιανουαρίου 2007, την 11^η Φεβρουαρίου 2007 και την 7^η Μαρτίου 2007, το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι δημοσίευσε στον ιστότοπό του κάποια δελτία τύπου στα οποία μεταξύ άλλων χαιρέτιζε τις συμπερασματικές παρατηρήσεις της Επιτροπής για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών του ΟΗΕ για την Ελλάδα και επέκρινε τις αντιδράσεις των εγχωρίων αρχών προς αυτές.

7. Την 4η Μαρτίου 2007, η Ε.Τ. υπό την ιδιότητά της ως Γενικής Γραμματέως Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έδωσε συνέντευξη που δημοσιεύτηκε σε περιοδικό που περιλαμβάνονταν σε κυριακάτικη εφημερίδα. Στην συνέντευξη αυτή τέθηκε υπόψη της η εξής δήλωση:

‘Το Ελληνικό Παρατηρητήριο του Ελσίνκι σας κατηγορεί ότι αποκρύβετε πληροφορίες και ψεύδεσθε ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών για την θέση των γυναικών Ρομά, των μειονοτικών γυναικών και ως προς το εάν ασκείται η πολυγαμία στην Ελλάδα.’

Η Ε.Τ. έδωσε την ακόλουθη απάντηση:

‘Αυτά που ισχυρίζονται είναι εξαιρετικά άδिका. Εκθέτουν την χώρα – καθώς όσα ισχυρίζονται είναι ψευδή. Καμία άλλη ΜΚΟ δεν συμερίζεται την θέση του Παρατηρητηρίου. Εμείς στην έκθεσή μας μπορεί να μην έχουμε πλήρως τεκμηριώσει τα πάντα αλλά κανένας δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι η Ελλάδα είναι μια εντελώς πατριαρχική κοινωνία και ότι τίποτα δεν έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια.’

8. Την 1^η Απριλίου 2007 η ίδια εφημερίδα δημοσίευσε μια απάντηση που απεστάλη από τον προσφεύγοντα ως εκπρόσωπο του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι προς τα σχόλια της Ε.Τ. στην οποία ζητούσε από την Ε.Τ. να τεκμηριώσει τις δηλώσεις της. Την 1η Ιουνίου του 2007 ο προσφεύγων κατέθεσε έγκληση στην Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Αθηνών. Κατέθεσε ότι η Ε.Τ. στην παραπάνω συνέντευξη είχε κάνει ψευδείς δηλώσεις σχετικά με το Ελληνικό Παρατηρητήριο Συμφωνιών του Ελσίνκι που ισοδυναμούσαν με συκοφαντική δυσφήμιση διά του τύπου. Ο προσφεύγων εξέφρασε την επιθυμία του να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων αρχικά για το ποσό των 100.000 ευρώ το οποίο αργότερα μείωσε στο ποσό των 44 ευρώ.

9. Κατόπιν κατεπείγουσας προκαταρκτικής εξέτασης στην οποία ζητήθηκε από την Ε.Τ. να δώσει κατάθεση ως ύποπτη για την υπόθεση την 10^η Ιανουαρίου 2008 ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών απέρριψε την έγκληση του προσφεύγοντος και την αρχειοθέτησε σύμφωνα με το άρθρο 47 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Συγκεκριμένα ο εισαγγελέας θεώρησε ότι οι παραπάνω δηλώσεις που έγιναν στα πλαίσια της συνέντευξης δεν συνιστούσαν πραγματικά περιστατικά αλλά αξιολογικές κρίσεις και σε κάθε περίπτωση δεν ξεπερνούσαν το αναγκαίο κατώφλι παρόμοιων ανταλλαγών μεταξύ διαφόρων φορέων. Ο εισαγγελέας επίσης πρόσθεσε ότι το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι είχε χρησιμοποιήσει την ίδια έκφραση δηλαδή είχε περιγράψει δηλώσεις που περιλαμβάνονταν σε εκθέσεις

που είχαν συνταχθεί από την Ελληνική Κυβέρνηση ως ψευδείς σε διάφορα δελτία τύπου με θερμότερο τόνο.

10. Την 6^η Φεβρουαρίου 2008 επί προσφυγής από τον προσφεύγοντα κατά της διάταξης με την οποία αρχειοθετήθηκε η έγκληση ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών διέταξε την άσκηση ποινικής δίωξης για συκοφαντική δυσφήμιση διά του τύπου θεωρώντας ότι οι παραπάνω δηλώσεις εδύναντο να βλάψουν την τιμή και την υπόληψη του προσφεύγοντος όχι μόνο ατομικά αλλά και ως εκπροσώπου του Ελληνικού Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι.

11. Σύμφωνα με τα παραπάνω η Ε.Τ. παραπέμφθηκε και η 25^η Ιουνίου του 2008 προσδιορίστηκε ως δικάσιμος ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών. Την 26^η Μαΐου 2008 η Ε.Τ. άσκησε προσφυγή κατά της παραπομπής της. Την 17^η Ιουνίου 2008 η προσφυγή της απορρίφθηκε από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών.

12. Ως νέα δικάσιμος προσδιορίστηκε ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών η 18^η Σεπτεμβρίου 2008. Κατά την δικάσιμο αυτή στην έναρξη της ακροαματικής διαδικασίας της υπόθεσης η Ε.Τ. πρόβαλε για πρώτη φορά ένσταση λόγω αναρμοδιότητας του επιληφθέντος δικαστηρίου ισχυριζόμενη ότι η ιδιότητά της ως δικηγόρου είχε ως αποτέλεσμα την αδυναμία εκδίκασης της υπόθεσής της από τριμελές πρωτοδικείο. Με το βούλευμα με αρ. 53833/08 που δημοσιεύθηκε την ίδια ημερομηνία το παραπάνω δικαστήριο κήρυξε εαυτό αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση στο Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων (εφεξής καλούμενο ως το 'Εφετείο'). Την 28^η Νοεμβρίου 2008 διορθώθηκε το διατακτικό της απόφασης και την 6^η Απριλίου 2009 η δικογραφία διαβιβάστηκε στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών με τον χαρακτηρισμό της κατεπείγουσας.

13. Η νέα δικάσιμος προσδιορίστηκε για την 13^η Μαΐου 2009. Κατά την δικάσιμο ο δικηγόρος του προσφεύγοντος απέστειλε επιστολή στο δικαστήριο

αιτούμενος να αναβληθεί η δίκη καθώς δεν μπορούσε να παραστεί λόγω άλλων επαγγελματικών του υποχρεώσεων. Επιπλέον, ο Κ.Δ., δημοσιογράφος που είχε λάβει συνέντευξη από την Ε.Τ. δεν ήταν παρών και ο προσφεύγων κατέθεσε ότι θεωρούσε την μαρτυρία του ως ουσιώδη. Ως αποτέλεσμα το Εφετείο με την απόφασή του με αρ. 4044/09 ανέβαλε την δίκη για την 5^η Οκτωβρίου 2009 επικαλούμενο ως λόγο την απουσία ουσιώδους μάρτυρα. Την 5^η Οκτωβρίου 2009 η υπόθεση δεν εκδικάστηκε εξαιτίας της μη συνεδρίασης των δικαστηρίων λόγω των κοινοβουλευτικών εκλογών που είχαν λάβει χώρα την προηγούμενη ημέρα.

14. Η υπόθεση προσδιορίστηκε για την 17^η Φεβρουαρίου 2010. Κατά την δικάσιμο ο δικηγόρος της Ε.Τ. κατέθεσε το πιστοποιητικό με αρ. 2063/2010 του Ελληνικού Κοινοβουλίου σύμφωνα με το οποίο η Ε.Τ. είχε εκλεγεί ως βουλευτής στις κοινοβουλευτικές εκλογές της 4^{ης} Οκτωβρίου 2009. Επί τη βάσει αυτού αιτήθηκε από το δικαστήριο την αναστολή της διαδικασίας σύμφωνα με το Άρθρο 62 του Συντάγματος ώστε να δώσει άδεια το Κοινοβούλιο. Ο προσφεύγων αντιτάχθηκε στην αναστολή και κατέθεσε γραπτές προτάσεις στις οποίες υποστήριζε μεταξύ άλλων ότι δεν ήταν αναγκαίο το Κοινοβούλιο να χορηγήσει άδεια για την ποινική διαδικασία κατά της Ε.Τ. καθώς οι πράξεις για τις οποίες κατηγορήθηκε δεν είχαν λάβει χώρα κατά την διάρκεια των κοινοβουλευτικών της δραστηριοτήτων. Επικαλέστηκε σε σχέση με το παραπάνω τις υποθέσεις του Δικαστηρίου *Τσαλκιτζής κατά Ελλάδας* (αρ. προσφυγής 11801/04, της 16^{ης} Νοεμβρίου 2006) και *Συγγελίδης κατά Ελλάδας* (αρ. προσφυγής 24895/07, της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2010). Επίσης τόνισε ότι οι επίδικες πράξεις θα παραγράφονταν την 4^η Σεπτεμβρίου 2010 και αιτήθηκε να υπεισέλθει το δικαστήριο στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης.

15. Το Εφετείο κατόπιν μυστικής διασκέψεως δημοσίευσε την απόφαση με αριθμό 1656/2010 με την οποία ανέστειλε την ποινική δίωξη κατά της Ε.Τ.

έως ότου χορηγήσει το Ελληνικό Κοινοβούλιο την άδεια και εάν η παραπάνω άδεια δεν χορηγείτο ή εάν δεν αναλαμβανόταν καμία ενέργεια εντός της τρίμηνης περιόδου από την κατάθεση του αιτήματος του Εισαγγελέα προς την Βουλή των Ελλήνων έως ότου παύσει η ιδιότητά αυτής ως Μέλους της Βουλής των Ελλήνων. Αναφορικά με το άρθρο 62 του Συντάγματος και της ένστασης του προσφεύγοντος το εθνικό Δικαστήριο έκρινε τα εξής:

‘... επιπλέον εφόσον η Βουλή των Ελλήνων δεν έχει χορηγήσει την άδεια, η ποινική δίωξη κηρύσσεται ως απαράδεκτη όπου αφορά αδίκημα που έχει διαπραχθεί ενόσω η κατηγορουμένη ήταν μέλος του κοινοβουλίου. Εάν όμως η ποινική δίωξη κινήθηκε προ αυτού, όταν η κατηγορουμένη δεν ήταν μέλος του Κοινοβουλίου τότε η δίωξη αναστέλλεται έως ότου χορηγηθεί η προαναφερθείσα άδεια ή έως ότου παύσει η ιδιότητα της κατηγορουμένης ως μέλους του κοινοβουλίου ... θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην παρούσα υπόθεση κανένα ζήτημα δεν προκύπτει σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 61, 62 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος ... και του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης ώστε το δικαστήριο να αποφασίσει ότι δεν απαιτείται η άδεια του Κοινοβουλίου για την διεξαγωγή της δίκης λόγω του ότι το παραπάνω δεν συνέβη σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του πολιτικώς ενάγοντος στα πλαίσια των κοινοβουλευτικών της καθηκόντων. Αυτό οφείλεται στο ότι το διωκόμενο αδίκημα (συκοφαντική δυσφήμιση για συνέντευξη που η κατηγορούμενη έδωσε σε εφημερίδα υπό την ιδιότητα αυτής ως Γενικής Γραμματέως της Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης) σαφώς δεν αφορά ιδιωτική διαφορά. Θα πρέπει να εξεταστεί εάν σχετίζεται και συνδέεται με την πολιτική δραστηριότητα της κατηγορουμένης – βουλευτού και γενικά στην άσκηση των κοινοβουλευτικών της καθηκόντων. Εξάλλου, η εξέταση του παραπάνω ζητήματος και τελικά η τυχόν ολοκλήρωση αυτής μπορεί μόνο να διενεργηθεί από την αρμόδια αρχή, το Ελληνικό Κοινοβούλιο...’

16. Η απόφαση δημοσιεύτηκε την ημερομηνία της δίκης, δηλαδή την 17^η Φεβρουαρίου του 2010 και καθαρογράφηκε (δηλαδή καταχωρήθηκε σε ειδικό βιβλίο στην γραμματεία του ποινικού δικαστηρίου) την 10^η Αυγούστου 2010. Την 13^η Αυγούστου 2010 ο προσφεύγων κατέθεσε αναίρεση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αιτούμενος την εξέταση των νομικών ζητημάτων της παραπάνω απόφασης. Η αναίρεσή του απορρίφθηκε για τον λόγο ότι το Εφετείο είχε ορθώς αναστείλει την διαδικασία ούτως ώστε το Κοινοβούλιο να χορηγήσει την άδεια σύμφωνα με το άρθρο 62 του Συντάγματος. Την 19^η Αυγούστου 2010 η δικογραφία διαβιβάστηκε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου που την επόμενη ημέρα την απέστειλε στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Την 23^η Αυγούστου 2010 ο Υπουργός Δικαιοσύνης διαβίβασε την δικογραφία στην Βουλή των Ελλήνων.

17. Την 24^η Οκτωβρίου 2010 η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Δεοντολογίας του Ελληνικού Κοινοβουλίου έχοντας λάβει κατάθεση από την Ε.Τ. αποφάσισε ομοφώνως ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του Άρθρου 83 § 3 και συνεπώς δεν έπρεπε να αρθεί η ασυλία της Ε.Τ. Την 12^η Ιανουαρίου 2011 η Ολομέλεια του Ελληνικού Κοινοβουλίου απέρριψε το αίτημα για την χορήγηση αδείας για την εξακολούθηση της ποινικής διαδικασίας. Την 1^η Μαρτίου 2011 ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κοινοποίησε στον Εισαγγελέα Εφετών το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας για την χορήγηση αδείας.

18. Την 16^η Ιουλίου 2012 ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπίνου Δυναμικού του Ελληνικού Κοινοβουλίου γνωστοποίησε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ότι η Ε.Τ. είχε παύσει να είναι μέλος του κοινοβουλίου από την 11^η Απριλίου 2012. Την 26^η Οκτωβρίου 2012 το Εφετείο δημοσίευσε την απόφαση με αρ. 8658/2012 στην οποία έκρινε ότι είχε παραγραφεί το αδίκημα για το οποίο κατηγορείτο η Ε.Τ. καθώς είχαν παρέλθει περισσότεροι από σαρανταδύο μήνες από την επικαλούμενη διάπραξή του. Συνεπώς έπαυσε την ποινική δίωξη. Η απόφαση κατέστη τελεσίδικη την 21^η Μαρτίου 2013.

II. ΣΥΝΑΦΕΣ ΕΓΧΩΡΙΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Ελληνικό Σύνταγμα

19. Τα οικεία Άρθρα του Συντάγματος είναι τα ακόλουθα:

Άρθρο 53

1. *‘Οι βουλευτές εκλέγονται για τέσσερα συνεχή έτη που αρχίζουν από την ημέρα των γενικών εκλογών...’*

Άρθρο 61

*‘1. Ο βουλευτής δεν καταδιώκεται ούτε εξετάζεται με οποιονδήποτε τρόπο για γνώμη ή ψήφο που έδωσε κατά την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων.
2. Ο βουλευτής διώκεται μόνο για συκοφαντική δυσφήμιση, κατά το νόμο, ύστερα από άδεια της Βουλής.’*

Άρθρο 62

‘1. Όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος ο βουλευτής δεν διώκεται ούτε συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται χωρίς άδεια του Σώματος.’

B. Κανονισμός της Βουλής

20. Το οικείο Άρθρο του Κανονισμού της Βουλής είναι το εξής:

Άρθρο 83

1. *Οι αιτήσεις της εισαγγελικής αρχής για τη χορήγηση άδειας άσκησης ποινικής δίωξης κατά Βουλευτή, σύμφωνα με τα άρθρα 61 παρ. 2 και 62 παρ. 1 του Συντάγματος, αφού ελεγχθούν από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, υποβάλλονται στη Βουλή δια του Υπουργού Δικαιοσύνης και καταχωρίζονται σε ιδιαίτερο βιβλίο κατά τη σειρά της υποβολής τους.*

2. Οι αιτήσεις αυτές, αμέσως μετά την υποβολή τους, παραπέμπονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στην Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Δεοντολογίας του άρθρου 43Α παρ. 1 περ. η'.

3. Η Επιτροπή, αφού ακούσει τον Βουλευτή του οποίου ζητείται η άρση της ασυλίας, εφόσον αυτός το επιθυμεί..., ερευνά βάσει των στοιχείων που συνοδεύουν την αίτηση, αν η πράξη για την οποία ζητείται η άρση της ασυλίας συνδέεται με την πολιτική δραστηριότητα του Βουλευτή ή αν η δίωξή του υποκρύπτει πολιτική σκοπιμότητα ή αποσκοπεί ενδεχομένως στο να τρωθεί το κύρος της Βουλής ή του Βουλευτή ή να παρακωλυθεί ουσιαστικώς η άσκηση του λειτουργήματος του ή να επηρεασθεί η λειτουργία της Βουλής ή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας στην οποία ανήκει ο Βουλευτής...

Γ. Νόμος 1092/1938

21. Τα οικεία άρθρα του Νόμου 1092/1938 αναφορικά με την συκοφαντική δυσφήμιση διά του τύπου είναι τα εξής:

Άρθρον 3

1. Η κατάχρησις της ελευθεροτυπίας προς εκτέλεσιν κακουργήματος τινός ή πλημμελήματος αποτελεί ιδιαιτέραν επιβαρυντικήν αιτίαν.

Εις τοιαύτας περιπτώσεις οσάκις ο νόμος επιβάλλει διαζευκτικώς στέρησιν της ελευθερίας ή χρηματικήν ποινήν, η διά του τύπου τέλεσις του αδικήματος επισύρει αμφοτέρας τας ποινάς.

Άρθρο 48 (47)

1. Τα αδικήματα που πράττονται διά του τύπου παραγράφονται μετά 18 μήνες από την τέλεση της πράξης.

2. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο σύμφωνα με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία ώσπου να γίνει αμετάκλητη η

καταδικαστική απόφαση. Σε κάθε περίπτωση ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο έτη.

Δ. Ποινικός Κώδικας

22. Τα οικεία άρθρα του Ποινικού Κώδικα είναι τα εξής:

Άρθρο 362

Δυσφήμιση

‘Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή. Η χρηματική ποινή μπορεί να επιβληθεί και μαζί με την ποινή της φυλάκισης.’

Άρθρο 363

Συκοφαντική Δυσφήμιση

‘Αν στην περίπτωση του άρθρου 362, το γεγονός είναι ψευδές και ο υπαίτιος γνώριζε ότι αυτό είναι ψευδές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών · μαζί με τη φυλάκιση μπορεί να επιβληθεί και χρηματική ποινή. Μπορεί επίσης να επιβληθεί και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων κατά το άρθρο 63.’

Ε. Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

23. Τα οικεία άρθρα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας είναι τα εξής:

Άρθρο 47

1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών εξετάζει την έγκληση που έλαβε και αν κρίνει ότι αυτή δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης την απορρίπτει με διάταξη, η οποία περιλαμβάνει συνοπτική αιτιολογία. Ο εγγκαλών έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφο της διάταξης.

2. Αν ενεργήθηκαν προκαταρκτική εξέταση ή ανακριτικές πράξεις, κατά το άρθρο 243 παρ. 2 ή ένορκη διοικητική εξέταση και ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν προκύπτουν

επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση της ποινικής δίωξης, ενεργεί όπως στην προηγούμενη παράγραφο.

...'

ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

I. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

24. Ο προσφεύγων κατέθεσε την αιτίαση ότι η άρνηση της Βουλής των Ελλήνων να άρει την κοινοβουλευτική ασυλία της Ε.Τ. και η παραγραφή του φερόμενου ως διαπραχθέντος αδικήματος είχε παραβιάσει το δικαίωμά του στην πρόσβαση σε δικαστήριο όπως προβλέπεται από το Άρθρο 6 της Σύμβασης το οποίο στο μέρος που είναι σχετικό έχει ως εξής:

'1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικαίως, ... υπό ... δικαστηρίου..., το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως...'

A. Παραδεκτό

25. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή διαφορετικά λόγω έλλειψης ιδιότητας θύματος ή λόγω έλλειψης υποστηρίξιμης αξίωσης για τους σκοπούς των Άρθρων 6 και 13 της Σύμβασης. Σε υποστήριξη των ενστάσεων της η Κυβέρνηση κατέθεσε ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε θεμιτή προσδοκία για επιτυχή έκβαση της έγκλησής του κατά της Ε.Τ. Επιπρόσθετα, υποστήριξε ότι καμία παράλειψη ή καθυστέρηση δεν θα μπορούσε να αποδοθεί στις εγχώριες αρχές και συνεπώς θα πρέπει να απορριφθεί συνολικά η προσφυγή.

26. Το Δικαστήριο κρίνει ότι οι ενστάσεις της Κυβέρνησης αναφέρονται στην ουσιαστική βασιμότητα της προσφυγής και θα πρέπει να εξεταστούν σε αυτό το πλαίσιο. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η επίδικη αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη

στα πλαίσια του νοήματος του άρθρου 35 § 3 (α) της Σύμβασης. Περαιτέρω σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτη για οιοσδήποτε άλλους λόγους. Θα πρέπει λοιπόν να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ουσιαστική Βασιμότητα

1. Τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος

27. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι οι εγχώριες αρχές δεν είχαν ενεργήσει με την ταχύτητα στις περιστάσεις της επίδικης υπόθεσης και ότι εν τη γνώσει τους άφησαν να παρέλθει η προθεσμία παραγραφής. Οι πράξεις και παραλείψεις των αρμόδιων αρχών ήταν εκείνες που είχαν οδηγήσει στην παραγραφή του αδικήματος. Συγκεκριμένα οι αρχές δεν θα έπρεπε να αναστείλουν την διαδικασία με σκοπό την λήψη αδείας από το Κοινοβούλιο για την εξακολούθηση της ποινικής δίωξης κατά της Ε.Τ. καθώς το αδίκημα είχε διαπραχθεί πριν την εκλογή της Ε.Τ. ως μέλους του κοινοβουλίου. Ακόμη, οι αρχές είχαν παραλείψει να καταχωρίσουν στο ειδικό βιβλίο την απόφαση υπ. αριθμό 1656/2010 με την οποία αναστελλόταν η ποινική διαδικασία κατά της Ε.Τ. έως ότου το Ελληνικό Κοινοβούλιο χορηγήσει εμπροθέσμως την άδεια καθώς είχε δημοσιευτεί την 17^η Φεβρουαρίου 2010 και καθαρογράφηκε και καταχωρήθηκε στο ειδικό βιβλίο την 10^η Αυγούστου 2010 κατά αυτόν τον τρόπο καθιστώντας αδύνατη την από μέρους του Κοινοβουλίου εξέταση του αιτήματος πριν την παραγραφή του αδικήματος.

28. Σχετικά με την ακριβή ημερομηνία κατά την οποία παρεγράφη το αδίκημα ο προσφεύγων αρχικά κατέθεσε ότι το αδίκημα παρεγράφη την 4^η Σεπτεμβρίου 2010. Στις συμπληρωματικές του παρατηρήσεις υποστήριξε ότι η οριστική απόφαση υπ. αριθμόν 8658/2012 που εκδόθηκε από το Εφετείο το οποίο είχε κρίνει ότι το αδίκημα είχε παραγραφεί, περιείχε ορισμένα σφάλματα στο αιτιολογικό, γεγονός που αποδείκνυε κατά την άποψή του ότι δεν υπήρχε ασφάλεια δικαίου σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της περιόδου παραγραφής που είχε εφαρμοστεί στην επίδικη

υπόθεση. Συγκεκριμένα επέστησε την προσοχή του Δικαστηρίου σε μια άλλη ημερομηνία κατά την οποία το αδίκημα μπορεί να είχε παραγραφεί ισχυριζόμενος ότι η κοινοβουλευτική ασυλία της Ε.Τ. είχε λειτουργήσει ως προσωρινό δικονομικό εμπόδιο και συνεπώς η περίοδος παραγραφής είχε ανασταλεί για την συνολική περίοδο για την οποία διατελούσε βουλευτής η Ε.Τ.. Σύμφωνα με την παραπάνω εκδοχή το αδίκημα για το οποίο είχε κατηγορηθεί η Ε.Τ. είχε παραγραφεί την 4^η Απριλίου 2013.

29. Τέλος ο προσφεύγων δεν αρνήθηκε ότι είχε το δικαίωμα να καταθέσει αγωγή για ηθική βλάβη ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων με σκοπό την λήψη αποζημίωσης. Εντούτοις επικαλούμενος την νομολογία του Δικαστηρίου αναφορικά με την εξάντληση των ένδικων μεσών (*Τσαλκιτζής κατά Ελλάδας*, αριθμός προσφυγής 11801/04, §§ 32-34 της 16^{ης} Νοεμβρίου 2006) ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι είχε κάνει κανονική χρήση των ένδικων μέσων που ήταν διαθέσιμα στο εγχώριο δίκαιο και δεν ήταν υποχρεωμένος να ασκήσει αγωγή για αποζημίωση ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων επιπρόσθετα προς την απαίτηση του πολιτικώς ενάγοντος στην ποινική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση είχε πληροφορηθεί ότι το αδίκημα για το οποίο είχε κατηγορηθεί η Ε.Τ. είχε παραγραφεί μόλις την 26^η Οκτωβρίου 2012 στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον του Εφετείου και είχε την δυνατότητα να διαβάσει την σχετική απόφαση μόλις την 4^η Απριλίου 2013. Έως εκείνο το χρόνο δεν υπήρχε πλέον η δυνατότητα άσκησης αγωγής για ηθική βλάβη ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, καθώς η σχετική αξίωση είχε παραγραφεί την 4^η Μαρτίου 2012.

2. Τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης

30. Αναφορικά με την παραγραφή του αδικήματος η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι συνιστούσε θεμιτό περιορισμό του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο που διασφάλιζε την ασφάλεια δικαίου και την οριστικότητα, προστατεύοντας τους δυνητικούς κατηγορουμένους ή εναγομένους από έωλες αξιώσεις που μπορεί να είναι

δύσκολο να αντιμετωπίσουν και προλαμβάνοντας την αδικία που μπορεί να προκύψει εάν χρειαζόταν τα δικαστήρια να αποφασίσουν για γεγονότα που είχαν λάβει χώρα στο μακρινό παρελθόν επί τη βάσει αποδεικτικών στοιχείων που ενδεχομένως έχουν καταστεί αναξιόπιστα και ατελή λόγω της παρέλευσης του χρόνου. Αναφορικά με την σύντομη νόμιμη προθεσμία για τα διαπραττόμενα διά του τύπου αδικήματα, η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι είχε θεσπιστεί προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεμπόδιστη λειτουργία και η ελευθερία του τύπου. Οι αρμόδιες εισαγγελίες διασφάλισαν ότι τα αδικήματα δεν θα παραγράφονταν αποδίδοντας στις σχετικές δικογραφίες τον χαρακτηρισμό του κατεπείγοντος.

31. Αναφορικά με τις ιδιαιτερότητες της επίδικης υπόθεσης, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. είχε παραγραφεί την 4^η Σεπτεμβρίου του 2010 δυνάμει του Άρθρου 48 (47) του Νόμου 1092/1938, που προέβλεπε ότι τα διαπραττόμενα διά του τύπου αδικήματα παραγράφτηκαν δεκαοκτώ μήνες μετά την τέλεσή τους ή εάν η κύρια διαδικασία είχε κινηθεί κατά του δράστη σαράντα δύο μήνες από την τέλεσή τους. Σε κάθε περίπτωση στην επίδικη υπόθεση δεν είχαν υπάρξει αδικαιολόγητες καθυστερήσεις που θα μπορούσαν να καταστούν αντικείμενο επίκλησης κατά των εγχώριων αρχών και έτσι η βάση για την διαπίστωση μιας παραβίασης οφειλόμενης σε φερόμενα ως διαπραχθέντα αδικήματα παρεγράφη. Αντιθέτως, οι εγχώριες αρχές είχαν ενεργήσει με ταχύτητα και η έγκληση του προσφεύγοντος είχε προγραμματιστεί να εκδικαστεί δεκατρείς μήνες μετά την κατάθεσή της. Ακόμη και μετά την μη αναμενόμενη ένσταση της Ε.Τ. αναφορικά με την έλλειψη αρμοδιότητας του επιληφθέντος δικαστηρίου η υπόθεση είχε εισαχθεί ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου εντός της προθεσμίας. Συνεπώς οι εγχώριες αρχές είχαν πράξει τα πάντα στην δύναμή τους προκειμένου να εκδικάσουν την υπόθεση εντός της προθεσμίας και συνεπώς δεν είχε παραβιαστεί το Άρθρο 6 §1.

32. Η Κυβέρνηση περαιτέρω κατέθεσε ότι ο προσφύγων είχε στην διάθεσή του ένα άλλο εξίσου αποτελεσματικό ένδικο μέσο δηλαδή την κατάθεση αγωγής στα πολιτικά δικαστήρια προκειμένου να απαιτήσει την αποζημίωση για την οιαδήποτε

υλική και ηθική βλάβη που θα μπορούσε να υποστεί λόγω των ενεργειών της Ε. Τ. Η αξίωση της Ε.Τ. ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων την οποία δεν επιδίωξε παρεγράφη πέντε έτη μετά την επέλευση των επίδικων γεγονότων δηλαδή την 4^η Μαρτίου 2012.

3. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

33. Το Δικαστήριο σημειώνει αρχικά ότι ο προσφεύγων, θεωρώντας ότι είχε δυσφημιστεί από τις δηλώσεις της Ε.Τ. είχε καταθέσει έγκληση εναντίον της και είχε παραστεί στην επακόλουθη ποινική διαδικασία ως πολιτικώς ενάγων, απαιτώντας αρχικά 100.000 ευρώ ποσό το οποίο αργότερα μείωσε στα 44 ευρώ. Από εκείνη τη στιγμή η διαδικασία αυτή κάλυπτε ένα δικαίωμα αστικής φύσεως – δηλαδή το δικαίωμα προστασίας της υπόληψής του – την οποία ο προσφεύγων θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι δικαιούται για υποστηρίξιμους λόγους (βλ. *Cordova* (αρ. 1) όπου παραπάνω, § 49).

34. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων διατύπωσε την αιτίαση ότι υπήρχε παρεμπόδιση του δικαιώματός του στην πρόσβαση σε δικαστήριο για δύο διαφορετικούς λόγους, δηλαδή την άρνηση του Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία και την παραγραφή του αδικήματος που ο προσφεύγων θεωρεί ότι έχει λάβει χώρα λόγω των καθυστερήσεων και των αδρανειών των εγχώριων αρχών. Επιπλέον σημειώνει ότι τα μέρη αφιέρωσαν το μεγαλύτερο μέρος των προτάσεών τους στην άρνηση του Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία της Ε.Τ. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου όμως εάν το αδίκημα είχε παραγραφεί προτού το Κοινοβούλιο είχε την ευκαιρία να εξετάσει το αίτημα για την άρση της κοινοβουλευτικής ασυλίας της Ε.Τ. τότε η επακόλουθη άρνηση του πολιτικού σώματος δεν θα είχε παίξει κανένα ρόλο στο δικαίωμα του προσφεύγοντος για πρόσβαση σε δικαστήριο. Είναι συνεπώς

κρίσιμης σημασίας να διασαφηνιστεί η ημερομηνία κατά την οποία παρεγράφη το αδίκημα.

35. Από την άποψη αυτή το Δικαστήριο σημειώνει ότι αρχικά και τα δύο μέρη συμφώνησαν ότι το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. παρεγράφη την 4^η Σεπτεμβρίου 2010, δηλαδή σαρανταδύο μήνες αφότου φέρεται να έχει τελεστεί δυνάμει του Άρθρου 48 (47) του Νόμου 1092/1938. Σημειώνει επίσης ότι το Εφετείο στην απόφασή του με αριθμό 8658/2012 και ανεξάρτητα από τα οιαδήποτε πραγματικά και νομικά σφάλματα που ο προσφεύγων απέδιδε στην απόφαση αυτή που δεν εναπόκειται στο παρόν Δικαστήριο να εξετάσει, έκρινε ότι το αδίκημα είχε παραγραφεί σαρανταδύο μήνες μετά την επικαλούμενη τέλεσή του. Επιπλέον κατά την δικάσιμο της 26^{ης} Οκτωβρίου 2012 ενώπιον του παραπάνω Δικαστηρίου ο προσφεύγων μέσω του δικηγόρου του συνομολόγησε ότι το αδίκημα είχε παραγραφεί. Λαμβάνοντας υπόψη το υλικό στην κατοχή του και κυρίως τις παρατηρήσεις και των δύο μερών και την απόφαση με αρ. 8658/2012 του Εφετείου, το Δικαστήριο δέχεται ότι το αδίκημα για το οποίο κατηγορείτο η Ε.Τ. παρεγράφη την 4^η Σεπτεμβρίου 2010.

36. Αναφορικά με την αιτίαση του προσφεύγοντος ότι στο εγχώριο σύστημα υπήρχε αβεβαιότητα αναφορικά με την ημερομηνία παραγραφής του αδικήματος για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. καθώς η διαδικασία θα μπορούσε να είχε ανασταλεί για το διάστημα που παρέμενε μέλος του Κοινοβουλίου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στο έντυπο της αίτησης ο προσφεύγων αποκλειστικά διατύπωσε αιτίαση λόγω των πράξεων και παραλείψεων των εγχώριων αρχών που κατά την άποψή του είχαν οδηγήσει στην παραγραφή του αδικήματος. Η αιτίαση αναφορικά με την προβλεψιμότητα της παραγραφής του αδικήματος αναφέρθηκε για πρώτη φορά από τον προσφεύγοντα στην επιστολή του με ημερομηνία την 21^η Δεκεμβρίου 2017 και συνεπώς θα πρέπει να απορριφθεί ως κατατεθείσα εκτός της εξαμηνιαίας προθεσμίας.

37. Αναφορικά με το παραπάνω συμπέρασμα σχετικά με την ημερομηνία παραγραφής του αδικήματος το Δικαστήριο κρίνει ότι τα οποιαδήποτε γεγονότα όπως η άρνηση του Κοινοβουλίου ως προς την άρση της ασυλίας της E.T. δεν είχαν καμία σχέση με την αιτίαση του προσφεύγοντος αναφορικά με το δικαίωμα της πρόσβασης σε δικαστήριο και συνεπώς θα περιορίσει την εξέτασή του μόνο στα πραγματικά περιστατικά πριν την 4^η Σεπτεμβρίου του 2010.

38. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο που εξασφαλίζεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης δεν είναι απόλυτο, αλλά ενδέχεται να υπόκειται σε περιορισμούς. Οι τελευταίοι επιτρέπονται παρεπομένως αφού το δικαίωμα της πρόσβασης από την ίδια του τη φύση χρήζει ρύθμισews από το Κράτος. Σε σχέση με αυτό τα Συμβαλλόμενα Κράτη απολαμβάνουν ένα ορισμένο περιθώριο εκτίμησης αν και η οριστική απόφαση σχετικά με την τήρηση των όρων της Σύμβασης εναπόκειται στο Δικαστήριο. Οφείλει να τηρείται ότι οι εφαρμοζόμενοι περιορισμοί δεν περιορίζουν ή μειώνουν την πρόσβαση που αφήνεται στον ιδιώτη κατά τρόπο τέτοιο ή σε τέτοια έκταση που να πλήττεται η ίδια ουσία του δικαιώματος. Επιπλέον, κάποιος περιορισμός δεν θα είναι συμβατός με το Άρθρο 6 § 1 εάν δεν επιδιώκει έναν θεμιτό σκοπό και εάν δεν υπάρχει μια εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου προς επίτευξη σκοπού (βλ. *Baka κατά Ουγγαρίας* [Μείζονα Σύνθεση], αρ. προσφ. 20261/12, § 120, ΕΔΔΑ 2016, και *Al-Dulimi and Montana Management Inc. κατά Ελβετίας* [Μείζονα Σύνθεση], αρ. προσφ. 5809/08, § 129, ΕΔΔΑ 2016).

39. Ενώ δεν υφίσταται κανένα δικαίωμα σύμφωνα με το Άρθρο 6 της Σύμβασης για ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα της ποινικής διαδικασίας (βλ. *Withey v. United Kingdom* (dec.) αρ. προσφ. 59493/00, ΕΔΔΑ 2003-X) αδιαμφισβήτητα υφίσταται ένα δικαίωμα εκδίκασης από δικαστήριο εντός εύλογης διάρκειας κατόπιν της κινήσεως της δικαστικής διαδικασίας (βλ. *Kart κατά Τουρκίας*, § 68).

40. Στο σημείο αυτό το Δικαστήριο σημειώνει ότι σε έναν αριθμό υποθέσεων έχει διαπιστώσει κάποια παραβίαση όταν η περαίωση της ποινικής διαδικασίας και η

αδυναμία εξέτασης της αστικής αγωγής οφειλόταν σε περιστάσεις που είναι αποδοτέες στις δικαστικές αρχές περιλαμβάνοντας τις υπερβολικές καθυστερήσεις κατά την διάρκεια της διαδικασίας που οδήγησαν στην παραγραφή του αδικήματος (βλ. *Ρόκας κατά Ελλάδας*, αρ. προσφ. 55081/09, §§ 22-24, της 22^{ης} Σεπτεμβρίου 2015, *Κορκολής κατά Ελλάδας*, αρ. προσφ. 63300/09, §§ 21-25, της 15^{ης} Ιανουαρίου 2015, *Atanasova κατά Βουλγαρίας*, αρ. προσφ. 72001/01 §§ 44-47, της 2^{ης} Οκτωβρίου 2008, και *Αναγνωστόπουλος κατά Ελλάδας*, αρ. προσφ. 54589/00, §§ 31-32, της 3^{ης} Απριλίου 2003).

41. Το Δικαστήριο επιπλέον σημειώνει ότι σε άλλες υποθέσεις στις οποίες κάποια αιτίαση πολιτικώς ενάγοντος δεν εξετάστηκε λόγω του απαράδεκτου των εγκλήσεων με τις οποίες συνδεόταν, το Δικαστήριο απέδωσε σημασία στην προσβασιμότητα και αποτελεσματικότητα των λοιπών ένδικων μέσων που είναι διαθέσιμα στους προσφεύγοντες, ιδίως οισοδήποτε αγωγές ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. (βλ. *Forum Maritime S.A. κατά Ρουμανίας*, αρ. προσφυγής 63610/00 και 38692/05, § 91, της 4^{ης} Οκτωβρίου 2007) Στις περιπτώσεις στις οποίες κρίνεται ότι οι προσφεύγοντες διέθεταν τέτοια ένδικα μέσα συμπέρανε ότι δεν υπήρχε καμία παραβίαση του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήριο (βλ. *Assepon και λοιποί κατά Βουλγαρίας*, της 28^{ης} Οκτωβρίου 1998, § 112, Συλλογή Νομολογίας 1998-VIII I, *Ernst και λοιποί κατά Βελγίου*, αρ. 33400/96, §§ 53-55, της 15^{ης} Ιουλίου 2003, *Moldovan και λοιποί κατά Ρουμανίας* (αρ. 2) αριθμοί προσφ. 41138/98 και 64320/01, §§ 119-122, ΕΔΔΑ 2005-VII (αποσπάσματα), και *Lacerda Gouveia και λοιποί κατά Πορτογαλίας*, αρ. προσφ. 11868/07, § 80, της 1^{ης} Μαρτίου 2011).

42. Το Δικαστήριο επίσης σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε τις περιόδους παραγραφής καθ' εαυτές. Αντίθετα η αιτίασή του πραγματευόταν κυρίως όσες θεωρούσε ως παραλείψεις ή πράξεις από την πλευρά των δικαστικών αρχών που είχαν εις γνώση τους επιτρέψει την παρέλευση της προθεσμίας παραγραφής κατά παράβαση του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (*Lacerda Gouveia και λοιποί κατά*

Πορτογαλίας, αρ. προσφ. 11868/07, § 74). Συγκεκριμένα ο προσφεύγων επέστησε την προσοχή του Δικαστηρίου κυρίως σε δύο στοιχεία που κατά την γνώμη του απέδειξαν την αμέλεια των εγχώριων αρχών: πρώτον την απόφαση του Εφετείου με την οποία η διαδικασία είχε ανασταλεί έως ότου το Κοινοβούλιο χορηγήσει την άδεια για την εξακολούθηση της ποινικής δίωξης κατά της Ε.Τ. και τον χρόνο που είχε παρέλθει από την ημερομηνία δημοσίευσης αυτής την 17^η Φεβρουαρίου 2010 έως την καθαρογραφή της και καταχώριση στο ειδικό βιβλίο την 10^η Αυγούστου. Το Δικαστήριο θα εξετάσει εάν τα παραπάνω στοιχεία ισοδυναμούν με αμέλεια από τη μεριά των εγχώριων αρχών εντός του νοήματος της νομολογίας της υπόθεσης *Αναγνωστόπουλος* που αναφέρθηκε παραπάνω, διατηρώντας υπόψη μας ότι δεν συνιστά έργο του η πραγμάτευση με σφάλματα επί πραγματικών περιστατικών ή νομικών ζητημάτων που φέρονται ότι διαπράχθηκαν από εθνικό δικαστήριο εκτός εάν και εφόσον έχουν οι αρχές παραβιάσει δικαιώματα και ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση (βλ. *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας* [Μείζονα Σύνοψη], αρ. προσφυγής 30544/96, § 28, ΕΔΔΑ 1999-I).

43. Αναφορικά με το πρώτο στοιχείο το Δικαστήριο σημειώνει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ένα σύστημα προηγούμενης άδειας προκειμένου να αρθεί η ασυλία του βουλευτή αφ' εαυτού ως αντίθετο στην Σύμβαση. Στις αποφάσεις του Δικαστηρίου *Τσαλκιτζής και Συγγελίδης* (και οι δύο παρατίθενται παραπάνω) στις οποίες ερείδεται ο προσφεύγων το Δικαστήριο συμπέρανε ότι είχαν επέλθει παραβιάσεις του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης λόγω της άρνησης του Κοινοβουλίου άρσης της κοινοβουλευτικής ασυλίας και όχι λόγω της απόφασης των εγχώριων δικαστηρίων αναστολής της διαδικασία προκειμένου να χορηγηθεί άδεια του Κοινοβουλίου για την κίνηση της ποινικής διαδικασίας. Υπό το φως των παραπάνω το Δικαστήριο δεν διακρίνει το οιοδήποτε στοιχείο αυθαιρεσίας στην απόφαση του εγχώριου δικαστηρίου για την αναστολή της διαδικασίας. Αναφορικά με το διάστημα των οκτώ μηνών που παρήλθε από την δημοσίευση έως την καθαρογραφή και καταχώριση στο ειδικό βιβλίο της παραπάνω απόφασης το Δικαστήριο σημειώνει ότι παρόλο που είναι

αναμφίβολα μεγάλο, δεν μπορεί να θεωρηθεί καθ' εαυτό ως μη εύλογο ή ως η αιτία της μεταγενέστερης παραγραφής του αδικήματος για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. Σε κάθε περίπτωση το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το εγχώριο δίκαιο αναστέλλει την προθεσμία που οδηγεί στην παραγραφή ενός συγκεκριμένου αδικήματος όταν η ποινική δίωξη δεν μπορεί να συνεχίσει σύμφωνα με την νομική διάταξη (βλέπε παράγραφο 21 παραπάνω).

44. Αναφορικά τώρα με την εξέταση της διαδικασίας συνολικά έως την 4^η Σεπτεμβρίου 2010 χρόνο κατά τον οποίο παραγράφηκε το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. το Δικαστήριο σημειώνει ότι η καθυστέρηση στην διαδικασία ήταν το αποτέλεσμα των αποφάσεων των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών καθώς και της αμέλειας ή αδράνειας των ίδιων παραπάνω αρχών όπως ήταν η περίπτωση στις παραπάνω αποφάσεις στις οποίες το Δικαστήριο συμπέρανε ότι είχε παραβιαστεί το δικαίωμα της πρόσβασης σε δικαστήριο (βλ. *Ρόκας*, § 24, *Κορκολής*, §§ 23-24, *Atanasova*, §§ 44-47, και *Αναγνωστόπουλος*, §§ 31-32, οι οποίες παρατίθενται παραπάνω). Πράγματι, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η καθυστέρηση ήταν κυρίως το αποτέλεσμα των προσφυγών κατά ορισμένων από τις αποφάσεις των εισαγγελικών αρχών όπως η διάταξη με την οποία αρχικά απορρίφθηκε η έγκληση του προσφεύγοντος ή το βούλευμα με το οποίο παραπέμφθηκε η Ε.Τ. ή λόγω κάποιων απρόβλεπτων γεγονότων όπως η ένσταση της Ε.Τ. αναφορικά με την αρμοδιότητα του δικαστηρίου ή η διακοπή λειτουργίας των εγχώριων δικαστηρίων λόγω των κοινοβουλευτικών εκλογών. Στις περιστάσεις αυτές το Δικαστήριο κρίνει ότι είναι δύσκολο να μιλήσει για διαδικαστικές πλημμέλειες στα πλαίσια των επίδικων διαδικασιών τουλάχιστον έως την 4^η Σεπτεμβρίου 2010, οπότε παραγράφηκε το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ.

45. Η παρούσα υπόθεση επομένως θα πρέπει να διακριθεί από την υπόθεση *Αναγνωστόπουλος* (όπου παραπάνω) στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης καθώς είχε ταυτοποιήσει διάφορες

καθυστερήσεις και επέκρινε τις εγχώριες αρχές για μεγάλες περιόδους κατά τη διάρκεια των οποίων δεν έχει αναληφθεί καμία ενέργεια. Αντίθετα το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην επίδικη υπόθεση οι εγχώριες αρχές μετά την κατάθεση της έγκλησης του προσφεύγοντος, διεξήγαγε κατεπείγουσα προκαταρκτική εξέταση και ότι σε κάθε βήμα της διαδικασίας χαρακτήρισε την δικογραφία ως επείγουσα λαμβάνοντας όλα τα διαθέσιμα μέτρα για την αποτροπή της παραγραφής του αδικήματος.

46. Το Δικαστήριο επιπλέον σημειώνει ότι σύμφωνα με τις προτάσεις της Κυβέρνησης που δεν διαψευστήκαν από τον προσφεύγοντα, ο τελευταίος είχε στην διάθεσή του ένα άλλο ένδικο μέσο για την αξίωση αποζημίωσης για την ζημία που φέρεται ότι υπέστη η υπόληψή του δηλαδή αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων η οποία είχε παραγραφεί μόλις την 4^η Μαρτίου 2012. Ήταν επιλογή του προσφεύγοντος να μην επιδιώξει το παραπάνω ένδικο μέσο παρόλο που είχε επίγνωση ότι το ποινικό αδίκημα επρόκειτο να παραγραφεί στο επικείμενο διάστημα όπως αποδεικνύεται από τις προτάσεις του ενώπιον του Εφετείου στην δίκη της 17^{ης} Φεβρουαρίου 2010. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σε παρόμοιες υποθέσεις δεν διαπίστωσε καμία παράβαση στο δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο όταν έκρινε ότι ο προσφεύγων, το αίτημα του οποίου ως πολιτικώς ενάγοντος δεν εξετάστηκε λόγω του απαράδεκτου των εγκλήσεων από τις οποίες συναρτάτο, διέθετε άλλα προσβάσιμα και αποτελεσματικά ένδικα μέσα στην διάθεσή του (βλέπε παράγραφο 41 παραπάνω και τις υποθέσεις που παρατίθενται στην παράγραφο).

47. Υπό το φως των παραπάνω σκέψεων το Δικαστήριο δεν μπορεί να συμπεράνει ότι ο προσφεύγων στερήθηκε του δικαιώματος στο δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο. Επομένως δεν υπάρχει παραβίαση του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης λόγω του δικαιώματος του προσφεύγοντος για πρόσβαση σε δικαστήριο.

II. ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 6 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΦΟΥΣ
ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

48. Ο προσφεύγων διατύπωσε την αιτίαση ότι η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εγχώριων δικαστηρίων ήταν ασύμβατη με τον όρο της εύλογης διάρκειας που ετίθετο στο Άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης. Επίσης διατύπωσε την αιτίαση ότι κατά τον χρόνο εκείνο δεν υφίστατο αποτελεσματική προσφυγή στην Ελλάδα για την αιτιάσή του αναφορικά με την διάρκεια της διαδικασίας. Βασίστηκε στα Άρθρα 6 παρ. 1 και 13 της Σύμβασης που στα συναφή τους τμήματα έχουν ως εξής:

Άρθρο 6 § 1

1. *Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή ..., εντός λογικής προθεσμίας υπό ... δικαστηρίου, ... το οποίο θα αποφασίση ... επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως*

Άρθρο 13

Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.

49. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αιτιάσεις αυτές δεν είναι προδήλως αβάσιμες εντός του νοήματος του Άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης. Περαιτέρω σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτες για οιοσδήποτε άλλους λόγους. Οφείλουν συνεπώς να κηρυχθούν απαράδεκτες.

Α. Προσμετρώμενο διάστημα

50. Το προσμετρώμενο διάστημα είχε ως ημερομηνία έναρξης την 1^η Ιουνίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων κατέθεσε έγκληση και εξέφρασε την επιθυμία του να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων (βλ. *Λ.Ε. κατά Ελλάδας*, αρ. προσφυγής 71545/12, § 92, της 21^{ης} Ιανουαρίου 2016). Παρήλθε την 26^η Οκτωβρίου 2012, όταν το Εφετείο δημοσίευσε την απόφαση με αρ. 8658/2012 στην οποία έκρινε ότι είχαν παραγραφεί τα αδικήματα για τα οποία κατηγορήθηκε η Ε.Τ.. Ως προς το ζήτημα αυτό σημειώνει ότι τα μέρη εσφαλμένα υποστηρίζαν ότι το οικείο διάστημα είχε παρέλθει όταν κατέστη τελεσίδικη η απόφαση 8658/2012. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει την νομολογία του σύμφωνα με την οποία όταν το εγχώριο δίκαιο δεν προβλέπει την επίδοση των αποφάσεων όπως στην επίδικη υπόθεση τότε οφείλει να συνυπολογιστεί η ημερομηνία κατά την οποία τα μέρη μπορούν να αναζητήσουν πραγματικά το περιεχόμενο αυτής (βλ. *Παπαχελάς κατά Ελλάδας* [Μείζονα Σύνοψη], αρ. προσφυγής 31423/96, § 30, ΕΔΔΑ 1999-II). Η εν λόγω διαδικασία ήταν ποινική διαδικασία στην οποία οι αρμόδιες αρχές δημοσίευσαν την απόφασή τους κατά την ημερομηνία της δικασίμου συνεπώς δε τα μέρη πληροφορήθηκαν αμέσως ότι είχε παραγραφεί το αδίκημα για το οποίο κατηγορήθηκε η Ε.Τ. Επομένως το προσμετρώμενο διάστημα παρήλθε την 26^η Οκτωβρίου 2012 και η διαδικασία διήρκησε συνολικά πέντε έτη και σχεδόν πέντε μήνες για έναν βαθμό.

Β. Εύλογον της διάρκειας της διαδικασίας

51. Η Κυβέρνηση κατέθεσε ότι θα πρέπει να αφαιρεθούν ορισμένα διαστήματα από τον συνολικό χρόνο που διήρκησε η διαδικασία και ότι η διάρκεια δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολική. Συγκεκριμένα, ισχυρίστηκαν ότι δεν θα πρέπει να συνυπολογιστεί το διάστημα από την 10^η Αυγούστου 2010 έως την 12^η Απριλίου 2012 – όταν η διαδικασία είχε ανασταλεί έως ότου να χορηγήσει άδεια το Κοινοβούλιο για την ποινική δίωξη κατά της Ε.Τ. Επίσης ισχυρίστηκε ότι δεν θα

πρέπει να αποδοθεί στην Κυβέρνηση η καθυστέρηση που προκλήθηκε από την Ε.Τ. που γνωστοποίησε την ιδιότητά της ως δικηγόρου και προέβαλε ένσταση για την δικαιοδοσία του επιληφθέντος δικαστηρίου όταν η υπόθεση είχε ήδη προγραμματιστεί να εκδικαστεί. Οι ίδιοι προβληματισμοί ισχύουν επίσης ως προς την αναβολή που έλαβε χώρα μετά το αίτημα του προσφεύγοντος που προκάλεσε μια επιπλέον καθυστέρηση.

52. Ο προσφεύγων αμφισβήτησε τα παραπάνω επιχειρήματα. Συγκεκριμένα ισχυρίστηκε ότι το συνολικό διάστημα των πέντε ετών και πέντε μηνών θα πρέπει να ληφθεί υπόψη καθώς όλες οι καθυστερήσεις θα πρέπει να αποδοθούν στις εγχώριες αρχές. Συγκεκριμένα, ισχυρίστηκε ότι η συμπεριφορά της Ε.Τ. που προέβαλε την ένσταση κατά της αρμοδιότητας του επιληφθέντος δικαστηρίου για την πρώτη φορά την 18^η Σεπτεμβρίου 2008, προκαλώντας μια σημαντική καθυστέρηση στην διαδικασία δεν θα μπορούσε να αποδοθεί σε εκείνον. Επίσης ισχυρίστηκε ότι δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνος για την αναβολή που είχε πραγματοποιηθεί λόγω της απουσίας ενός ουσιώδους μάρτυρα και ότι οι εγχώριες αρχές θα μπορούσαν να προσδιορίσουν τις δικασίμους σε εγγύτερα διαστήματα.

53. Η εύλογη διάρκεια της διαδικασίας θα πρέπει να εκτιμηθεί σύμφωνα με την πάγια νομολογία υπό το φως των περιστάσεων της υπόθεσης και σε αναφορά με τα ακόλουθα κριτήρια: την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά των προσφευγόντων και των αρμόδιων αρχών και το διακύβευμα για τα μέρη της διαφοράς. (βλ. μεταξύ άλλων δεδικασμένων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [Μείζονα Σύνοψη], αρ. προσφ. 30979/96, § 43, ΕΔΔΑ 2000-VII, *Lupeni Greek Catholic Parish και λοιποί κατά Ρουμανίας* [Μείζονα Σύνοψη], αρ. προσφ. 76943/11, § 143, ΕΔΔΑ 2016 (αποσπάσματα) και *Μιχελιουδάκης κατά Ελλάδας*, αρ. προσφ. 54447/10, § § 42-43, της 3^{ης} Απριλίου 2012).

54. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει σε πολλές περιπτώσεις υποθέσεις που εγείρουν το ζήτημα της υπερβολικής διάρκειας της ποινικής διαδικασίας με αξίωση πολιτικώς ενάγοντος και συμπέρανε ότι υπάρχει παραβίαση του Άρθρου 6 § 1 (βλέπε την

πilotική απόφαση *Μιχελιουδάκης*, ο.π. και τις υποθέσεις που παρατίθενται σε αυτήν στις §§ 68-70).

55. Όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά της επίδικης υπόθεσης το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι δεν παρατηρεί υπερβολικές καθυστερήσεις από το μέρος των αρχών προ της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 2010, ημερομηνίας παραγραφής του αδικήματος με το οποίο κατηγορείτο η Ε.Τ. (βλ. την παράγραφο 44 κ.εξ. παραπάνω). Εξάλλου και χωρίς να αγνοείται η πολυπλοκότητα της επίδικης υπόθεσης το Δικαστήριο σημειώνει ότι παρήλθαν περισσότερα από δύο έτη από την ημερομηνία που παρεγράφη το αδίκημα έως ότου δημοσιεύτηκε η απόφαση υπ. αριθμόν 8658/2012 του Εφετείου που έκρινε ότι το αδίκημα είχε παραγραφεί. Κατά την άποψη του δικαστηρίου εντούτοις ήταν υπερβολική μια τέτοια καθυστέρηση για ζήτημα το οποίο αποτελούσε μια απλή διαδικαστική απόφαση. Το Δικαστήριο επίσης σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα επιχείρημα για τον λόγο που ήταν αναγκαίο για τα εγχώρια δικαστήρια να περιμένουν έως ότου είχε παύσει η ιδιότητα της Ε.Τ. ως μέλους του κοινοβουλίου για να πραγματοποιήσουν την ακροαματική διαδικασία προκειμένου να αποφασίσουν ότι το αδίκημα είχε παραγραφεί. Αναφορικά με την νομολογία επί του θέματος το Δικαστήριο κρίνει ότι η Κυβέρνηση δεν έχει παρουσιάσει κανένα στοιχείο ή επιχείρημα που να δικαιολογεί ένα διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα υπόθεση. Επομένως στην προκείμενη υπόθεση η συνολική διάρκεια της διαδικασίας ήταν υπερβολική και απέτυχε να εκπληρώσει την προϋπόθεση της εύλογης διάρκειας.

56. Κατά συνέπεια υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης

57. Όσον αφορά τώρα στην αιτίαση του προσφεύγοντος σύμφωνα με το Άρθρο 13 της Σύμβασης το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το Άρθρο 13 εγγυάται ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο ενώπιον μιας εθνικής αρχής για επικαλούμενη παραβίαση της προϋπόθεσης σύμφωνα με το Άρθρο 6 παρ. 1 για την εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογης διάρκειας (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [Μείζονα Σύνοψη] αρ. προσφυγής 30210/96, § 156, ΕΔΔΑ 2000-XI).

58. Επίσης, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να παρατηρήσει ότι το ελληνικό νομικό σύστημα δεν προσέφερε στους εμπλεκόμενα μέρη κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών κάποιο αποτελεσματικό ένδικο μέσο εντός του νοήματος του άρθρου 13 της Σύμβασης που θα τους επέτρεπε να διατυπώσουν αιτίαση για την διάρκεια της διαδικασίας (βλέπε μεταξύ άλλων δεδικασμένων την υπόθεση *Μιχελιουδάκης*, ο.π., § 54). Υπό το φως των παραπάνω σκέψεων το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης ως προς το ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε εθνικό ένδικο μέσο με το οποίο να μπορεί να επιβάλει το δικαίωμά του ‘όπως δικασθεί εντός λογικής προθεσμίας’ ως έχει η εγγύηση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

59. Το άρθρο 41 της Σύμβασης προβλέπει τα εξής:

‘Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.’

A. Ζημία

60. Ο προσφεύγων αιτήθηκε 5.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

61. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε το ποσό που αιτήθηκε ο προσφεύγων και ισχυρίστηκε ότι ήταν υπερβολικό και αδικαιολόγητο σε σχέση με τις ιδιομορφίες της υπόθεσης και την οικονομική κατάσταση της Ελλάδας.

62. Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη την φύση της διαπιστωθείσας παραβίασης και την ανάγκη καθορισμού του ποσού με τέτοιο τρόπο που το συνολικό ποσό είναι συμβατό με την σχετική νομολογία και είναι εύλογο υπό το φως του διακυβεύματος στην εν λόγω διαδικασία (βλ. *Αρβανιτάκη – Ρομποτή και Λοιποί κατά Ελλάδας*

[Μείζονα Σύνοψη] αρ. προσφυγής 27278/03, § 36, της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2008) επιδικάζει στον προσφεύγοντα το ποσό των 3.000 ευρώ αναφορικά με ηθική βλάβη.

Β. Έξοδα και δαπάνες

63. Ο προσφεύγων επίσης απαίτησε 1.000 ευρώ για τα έξοδα και τις δαπάνες που προέκυψαν ενώπιον του Δικαστηρίου αιτούμενος να κατατεθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό της οργάνωσης του εκπροσώπου, το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι.

64. Η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι το ποσό θα πρέπει να απορριφθεί.

65. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου κάποιος προσφεύγων δικαιούται στην κάλυψη των εξόδων και των δαπανών μόνο στο βαθμό που έχει καταδειχθεί ότι έχουν πραγματικά και αναγκαία προκληθεί και είναι εύλογα ως προς ύψος (βλέπε *Stoica κατά Ρουμανίας*, αρ. προσφυγής 42722/02, § 141, της 4^{ης} Μαρτίου 2008). Στην επίδικη υπόθεση έχοντας εξετάσει τα έγγραφα στην κατοχή του και τα παραπάνω κριτήρια το Δικαστήριο κρίνει ως εύλογο να επιδικάσει το ποσό των 600 ευρώ για έξοδα και δαπάνες στην διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου. Το ποσό αυτό θα καταβληθεί στον τραπεζικό λογαριασμό του Ελληνικού Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι (βλ. *Α.Ε. κατά Ελλάδας*, αριθμός προσφυγής 71545/12, §107, της 21^{ης} Ιανουαρίου 2016).

Γ. Τόκος υπερημερίας

66. Το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο ότι το επιτόκιο του τόκου υπερημερίας θα πρέπει να βασίζεται στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στο οποίο θα πρέπει να προστεθούν τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΛΟΓΟΥΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. Κηρύσσει την αιτίαση αναφορικά με την προβλεψιμότητα της νομοθεσίας αναφορικά με τις παραγραφές των αδικημάτων ως απαράδεκτη και το υπόλοιπο της προσφυγής ως παραδεκτό.
2. Κρίνει ότι δεν έχει υπάρξει καμία παραβίαση του Άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης αναφορικά με το δικαίωμα του προσφεύγοντος πρόσβασης στο δικαστήριο.
3. Κρίνει ότι έχει υπάρξει παραβίαση του Άρθρου 6 παρ. της Σύμβασης λόγω της διάρκειας της διαδικασίας.
4. Κρίνει ότι έχει υπάρξει παραβίαση του Άρθρου 13 της Συμβάσης
5. Διατάσσει
 - (α) το καθ' ου κράτος να πληρώσει στον προσφεύγοντα εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση καταστεί οριστική σύμφωνα με το Άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης τα παρακάτω ποσά:
 - (i) το ποσό των 3.000 ΕΥΡΩ (τρεις χιλιάδες ευρώ) πλέον των τυχόν καταλογιζόμενων φόρων για την ηθική ζημία
 - (ii) το ποσό των 600 ΕΥΡΩ (εξακόσια ευρώ) πλέον των τυχόν καταλογιζόμενων φόρων προς τον προσφεύγοντα σχετικά με τα έξοδα και τις δαπάνες που θα πρέπει να κατατεθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του εκπροσώπου του.
 - (β) ότι από την λήξη των παραπάνω τριών μηνών έως την εξόφληση θα είναι καταβλητέος απλός τόκος επί των παραπάνω ποσών σε ποσοστό που είναι ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την διάρκεια της περιόδου υπερημερίας πλέον τριών ποσοστιαίων μονάδων.
6. Απορρίπτει το υπόλοιπο του αιτήματος του προσφεύγοντος για δίκαιη ικανοποίηση.

Εκδόθηκε στην αγγλική γλώσσα και κοινοποιήθηκε εγγράφως την 19^η Απριλίου 2018 δυνάμει του Κανόνα 77 §§ 2 και 3 των Κανόνων του Δικαστηρίου.

092.22/2890 30/29

-υπογραφή-
Abel Campos
Γραμματέας

-υπογραφή-
Kristina Pardalos
Πρόεδρος

Πιστή μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο στην αγγλική
Αθήνα, 21/05/2018, η μεταφράστρια Β. Κοσκινιώτου